

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 84. ANULU XV.

Telegrafulu  so de doue ori pe septemana : joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. car pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe anu anu 8 fl.  ra pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru intea ora cu 7. cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 1931 Octombre 1867.

Eveneminte politice.

Sabiu, 18 Octombre

Continuam mai inainte de tote firulu intre-ruptu in urulu trecut din calatori'a M. S. Imperatului Austriei la Parisu cu urmatoarele depesie :

Parisu 23 Octombre. Imperatulu Napoleonu a parasitu Tuileriele la 2 1/2 ore spre a intem- pinat pre Imperatulu Austriei la curtea drumului de feru ; elu lu va petrece in palatulu Elis e.

Pre boulevarduri si in strad'a regala, in pi ti'a dela Concorde, in campurile elisee si in Avenue Marigny form za trupele spaliere. Tempulu e forte frumosu ; o nenumerosa multime asc pta trecerea conductului imperatascu, numerose case si palate porta flamuri.

Parisu 23 Octombre 3 ore 55 minute dupa amedi. Maj. Sea Imperatulu Austriei a sositu la 3 ore dupa amedi la curtea drumului de feru si fu primitu forte cordialu de catre Imperatulu Napoleonu. Ambii monarchi erau in caret'a prima ; in a dou'a erau Archiducii si in a trei'a bar. Beust si contele Andr ssy. Ambii Imperati fura salutati in trecerea loru pre strade de aclamatiunile cele mai vii.

Parisu 23 Octombre. Principele Napoleonu, Principele Ioachim Murat, corpulu diplomatic, ministrii si demnarii cei mari ai imperiului francesu acceptara pre Imperatulu Austriei in curtea drumului de feru. La apropierea trenului imperatascu intona band'a militara postata acolo, imnulu poporulu austriacu. Imperatulu Napoleonu a datu man'a Imperatului Franciscu Iosifu, carele se scoborea din vagonu si i o strinse forte cordialu. Dupa ac st'a au salutatu Archiducii pre Napoleonu, carele i binevent  din anima.

Parisu, 24 Octombre. Monitorulu raport za despre sosirea Imperatului Austriei in Parisu si adauge la detaliurile cunoscute ca, candu a intratu Imperatulu Franciscu Iosifu in palatulu Elis e l'a intempinat Imperat s'a, principele imperatascu, princes'a Clotild'a Napoleonu, princes'a Matild'a, principii si prinselele familiei imperatasci. Majestatile, principii si prinselele au intratu dupa ac st'a in salonulu de onoruri, unde s'au facutu presentatiunile imprumutate. Dupa presentatiuni Imperatulu Napoleonu si Imperat s'a s'au intorsu la St. Cloud.

Urm za acum alte depesie de datulu 24 Octombre, carele raport za despre petreceri teatrale in onorea pr. in.  spe; cercetarea espositiunii universale si bineventarea Sea de consiliulu municipalu alu Parisului; despre cercetarea otelului ambasadei austriace. In tote partile trecerea Imperatului s mena unui triumfu; primi cele mai cordiale ovatiuni.

O depesia din 25 Octombre spune ca Imperatulu Austriei a cercetat biseric'a Notre Dame (Domn'a n stra) si capel'a conciergierie si dupa aceea a fostu la o revista de trupe, carea s'a terminatu la 4 ore. Imperatii fura primiti cu mare entusiasm de poporu.

Celelalte sciri se ocupa mai tare de cestiunea Romei. Preds'a apunere a devenitu in contrariu, si, dupa scirile ce le avemu diuainte-ne, cestiunea e mai flagranta decum fu p na aci. Presupunerea ca Garibaldi a parasitu insul'a Caprer'a, se intaresce. Telegrama dela 25 Oct. din Terni spunu ca Garibaldi aru fi batutu trupele papale la Monte rotundo si le-aru fi luat si trei tunuri. O alta depesia din Rom'a totu de acelasi datu marturisesce ca Garibaldini au respinsu pre papali la Viterbo. Acesti garibaldini stau sub comand'a lui Acerbi.

In cetatea Romei inca se facuse incercari de resculare. Scirile cari vinu deadreptulu din Rom'a descriu incercarea resculatilor nenorocosa. Se asigura inse, ca au intratu bani de ai resculatiloru in cetate si ca s'aru fi si impartitu, ba ca la cea d'antaiu incercare de resculare a aruncatu si unu muru in aeru.

Dela 26 Oct. se spune, ca politi'a din Rom'a s'a incercatu a face cercetari in o casa si a aflatu resistintia. Casa a fostu atacata cu baionet'a, la care ocaziune au ramas 15 garibaldini morti si 36 fura prinsu. Unu numeru insemnatu de arme si hombe se secuestrara. In capetulu depesiei se dice, ca cetatea e liniscita.

O alta depesie din Rom'a spune ca la Viterbo fura atacate trupele papale in 24 Octombre in cetate, unde garibaldini pusera focu la port'a cetatiei. Trupele papale insa se dice acolo, ca se tinura barbatesce, respinsera pre garibaldini, ii atacara si le ucisera mai multi omeni si pre insusi comandantele (Ghirelli). Din aceste depesie se arata locuitorimea provinciiloru romane, ca candu aru fi liniscita si nu aru voi a se insoti cu garibaldini.

Pap'a a publicatu o encyclica catre toti episcopii (rom. catolici) din lume. Obiectulu acestei'a e situatiunea de fatia a statului bisericescu in urm'a atacurilor revolutionarie. Encyclic'a vorbesece si despre starea cea rea a bisericeii in Poloni'a si provoaca la rugaciuni publice.

Cestiuna romana se vede a ave urmarile sele diplomatice, in schimbarea ministeriului din Florentia. Ac st'a, dupa scirile telegrafice din Parisu p na la 26 Oct., inca totu nu er'a formatu, dupa cum arataseram si noi in rendulu trecut. Din contra p na la datulu disu afirmam mai multe diuarie parisiane, ca Cialdini aru fi dechiaratu, ca densulu nu e in stare a forma unu cabinetu in impregiururile de fatia si ca Cialdini si la amenintarea Francei ca dechiararea resbelului totu asia aru fi respunsu.

Espeditiunea trupeloru francesu in statulu papal e acum ca decisa si telegrame dela Toulon din 26 Oct. si anuciara ca pornescu nai incarcate spre Itali'a. Mai tardiu vine alta depesia din Parisu in carea se dice ca trupele francesu din espeditiune nu voru desbarca in Itali'a, ci voru accepta p na candu trupele papale voru invinge invasiunea. Deca cum-va Rom'a va fi atacata, atunci trupele francesu voru desbarca si voru elibera staturile papale. Iera deca cum-va voru intra si trupe italiene in staturile papale, atunci trupele francesu voru atac  chiaru si teritoriulu italianu.

In momentele candu mai sa incheiamu eata ca vine urmatoarea depesia suprindiatoria :

Vien'a 29 Octombre. Garibaldi, intratu de mai multi desertori din armat'a italiana a luat Monte rotundo. De eri ser'a, se crede, ca Garibaldi sta dinaintea portiloru Romei. Desbarcarea francesiloru in Civitta vecchia a inceputu. Depesia ac st'a cuprinde multu in sine. In ea, ca si in cretiile toge-loru romane, poate fi pace, dara si unu resbelu infricosiatu universale.

Din Prussia inregistramu scirea ca sesiunea senatului federatiunali e incheiata. Cuventulu de tronu e scurtu si se ocupa mai cu sema cu a-facerile ce au decursu in sesiune. In momentele de fatia poate va fi de insemnitate pasagiulu din urma a acestei cuventari, carele trat za despre legatur'a intre Prussia si Itali'a, facuta in privint'a navigatiunei. Cuventulu de tronu dice ca tratatulu ac st'a va contribui la intarirea referintieloru intre aceste doue tieri, cari sunt legate prin interese mari si comune pentru amendoue.

Regele W rttembergului s'a exprimat la o o-

casione catre o adunare de oficiali si preoti, ca e determinatu a se tine de obligatiunile depuse in tratatele cu Prussia.

„Times“ e pentru unu congresu europ nu.

Din Constantinopole vinu sciri, cari afirma, ca Omeru pasi'a va lua comand'a trupeloru turcescu la dunare.

Din Belgia se telegrafeza ca Scopin'a e inchisa si ca proiectele regimului sunt primite cu putine modificatiuni.

Din Petersburgu se telegrafeza ca in curendu se va serba cununi'a Regelui Greciei Georgiu I cu princes'a Olg'a.

Despre Romani'a aduce „Natiunea“ o scire privata din Parisu ce o publica, ce o dreptu, cu tota rezerv'a. Pentru gravitatea faptului o reproducem si noi. Ea suna :

„Starea de astadi a lucruriloru din Romani'a este condamdata ; si in tote dilele me informeza dela cele mai mari personaje ca forte curendu are sa se puna capetu la tote. Ide'a predominanta in ac st'a este ca, in urm'a conferintieloru ce au a se tine la Parisu, port'a are a numi unu caimacan, spre a organiza tierile sub priveghiarea unei comisiuni internationale (pentru care sferistu D. Ioanu Ghic'a staruiesce la Londr'a). Resonele unei asemenea hotarire sunt ca Franci'a este decisa a proceda la ac sta resolutiune inainte de a fi nevoita sa intervina in Itali'a, caci, s'a luat scire ca indata ce Franci'a va interveni in Itali'a cu trupe, Russi'a trece in Prinsipate ; omeni politici de aici (din Parisu) au mare ingrigire, si Ministrulu Beust spre acestu sferistu merge la Londr'a.

Revista diuaristica.

In Kol. K zl. nr. 127, Rvrd. Domnu canonicu Constantinu Papfalvi raspunde la o corespondintia din Blasiu aparuta in K. K. nr. 119 a. c. in carea intre alte se dicea, ca „de nemic'a nu se teme clerulu din Blasiu, ca de aceea, ca pre langa delaturarea alegerei, Scaunulu episcopescu (p sp ki) se va ocupa de unu individuu din altu comitatu.“ si „ca clerulu intregu e de o suta de ori mai gal'a la transpunerea demnitatiei arhiepiscopale altui episcopu, decatu sa se abata dela liber'a alegere“. La partea d'antaiu Rvrd. D. canonicu e de parere, ca clerulu sa caute numai la insusirile acelu'a cui sa dea votulu seu. Ce se atinge de partea a dou'a densulu nu vrea ca clerulu sa se lapede neci de dreptulu alegerei neci de alu arhiepiscopatulu. De aci trece respunsulu la lupt'a natiunei pentru drepturile ei politice. Arata ce durere a casionatu stergerea drepturiloru dela diet'a din 1863 cu o trasura de pena fara de a se fi datu p na acum unu equivalentu in locul acelor'a, si apoi continua cam asi :

Dara sa fia diet'a din Sabiu nelegala, in carea fura convocate de Marele Principe tote natiunile patriei, insa ore celelalte nenumerate diete ale tierii in cari a pretinsu romanii redarea dreptulu celui adeveratu, nelegiuite au fostu ? sa nu ne insielamu unui pre altii, ei sa marturisimu sinceru, ca in Transilvani'a justele si drepte pretensiuni ale natiunei romane p na acum n'au aflatu resonetulu mai norocosele natiuni socie. Prin stergerea legiloru din 1863 s'a infipta rane in anim'a natiunei cari voru sangera p na atunci, p na candu parinti patriei nu voru afla adeveratulu balsamu vindecatoriu. Revine asup'a suspenderei scaunului metropolitanu si arata, ca ac st'a aru fi o noua impusetura in ran'a inca sangeranda, pre carea, dupa parerea sea, o afla forte nepolitica. Densulu ca unu atomu micu alu natiunei, carele in tota vien'a au avutu numai o dorintia, adica, impacarea cea mai intima fratiasca intre natiunile patriei, indrasnesce a presupune, ca, prin procederea indignata

jocuri naționale executându-se cu vivacitatea înascută romanului — până tadiu după mediul nopții.

Ce ne mai bată la ochi și în adunare și la balu — a fostu lips'a completa de — straini. Pare ca noi — de-si într'o patriă cu diferite alte nēmuri, neci n'amu mai vré sa scim unii de alții! —

(Va urmă.)

Clusiu 21 Octomb. 1867.

Unulu din peccatele capitali, ce se arata adese — la noi români — și mai cu sēma în tempulu presente, atātu de criticu pentru caus'a națională, și candu aru trebuī sa domine die între noi toti cea mai adeverata concordia și buna întielegere — este aplecarea de a ne calumniā unulu pre altulu, de a ne depopularisā și deonestā pre cei mai meritati barbati ai națiunei, eu și fără ansa, și fără de a judecā, ca ôre calumniile, improscaturile și dejosirile cu cari ne omenimu în publicu, ajuta sēu strica totulu? sēu cu alte cuvinte: ca au acelea ce-va rezultatu moralu sēu bā? În fine fără sa vremu a sci aceea, ca tôte paschilările în publicu mai nici odata nu-si au folosele sele morali, ele ne facu numai de rusine și de risu la straini, ele dau neamiciloru nostri arma în mână, arma gasita de noi, cari apoi în casu de lipsa se folosesc în contr'a noastră insine.

Unu atare peccatu a comisu — după parerea mea — corespundintele din Orestia T—u care în nr. 80 alu „T. R.“ sub rubric'a: „Caderea țieraniloru români la miseria, seracie de desperatu“ vomēdia în publicu cāte și mai cāte insinuări dejositoare asupra advocatulu Dr. Ratiu. —

Ce impresiune va fi făcutu corespundintea amintita în alte părți locuite de români, adeveratu nu potu sci cu deplina siguritate, cutezu însa a întări fără cea mai mica reserva, ca în Clusiu și tînutu a produsu cea mai neplacuta întiparire și indignatiune. — Nu me simtu îndreptățitu și nici aflu de necese a me lasā în o mai de ameruntu refrângere a invinuiriloru și calumniiloru vomate cu atāt'a cutezantia asupra unui'a dintre cei mai zelosi și meritati barbati ai națiunei, precum e Dlu Dr. Ratiu, pentru ca suntu convinsu, ca acest'a i-si va sci esoperā satisfactiunea meritata, însa că unulu care cunoscū mai de aprôpe pre D. Dr. R. care îi cunoscū activitatea lui că advocatu și că românu de ameruntulu, mai departe că unulu care amu avutu ocaziune de a cunoscē personalminte mai multe cause purtate de densulu și togm'a și aceea, la care se provôca corespundintele T—u, me tînu obligatu în interesulu adeverulu a declarā în publicu: ca invinuirile corespundintelu T—u din nr. 80 alu T. R. nu au neci umbră de adeveru, ei suntu eflusulu unei animi invidiose. — Dara tocm'a candu aru stā aceea, ca Dr. R. au perdutu unele cause urdite de elu, și dato sed non concessu, ca un'a sēu alta causa o a perdutu tocm'a din sminta, din

gresiel'a sea propria, ôre meritau Dr. R. a fi strigatu în publicu de mancatoriu, insielatoriu și impilatoriu, precum și alu face respunditoriu pentru decaderea țieraniloru la miseria și seracia de-sperata?! Lasu sa judece on. publicu, eu însa din parte-mi, dîcu: ca neci odata, pentruca acolo e legea, care face respunditoriu pe ori și care ple-nipotentiatu sēu advocatu pentru daun'a, ce iarū proveni unei sēu altei părți din vin'a sea. — Apoi fia-mi iertatu a-lu întrebā pe dlu corespundintē: cunoscē dlui vre-unu advocatu, care se fia castigatu tôte procesele ce a urditu! Nô dara dsea va fi încantatu de resultatulu batjocuriloru sele, va fi mandru și inganfatu ca acele insinuări au trecutu dejā și în dînaristic'a magiara; asia va fi, pentruca reutatea totu deun'a se bucura și de resultatulu neprevēditu, numai se produca reu cātu de mare. — Însa die corespundintē, dlu Dr. Ratiu e o personalitate cu multu mai cunoscuta romaniloru, de cātu se-ti succēda prin astfelu de calumnii ai stricā asiā usioru renumele, în asta privintia scopulu nu ti l'ai ajunsu, de si te-ai acoperitu cu masc'a interesulu ce dîcu alu purtā — pentru bietii clienti ai calumniatulu; — cugeta bine la acei'a, ce ai făcutu, și însusi — credu — te vei rusinā de monstrulu Diale.

Dr. R. nu si-a castigatu renumele de advocatu prin aceea numai, ca e românu, și neci prin aceea, — ce cu destula nerusinare afirmi în publicu: ca striga asupra natiuniloru, și anumitu asupra natiunei magiare. . .

De unde le deduci Dta acestea, candu voiesci a descrie pe Dr. R. că pe unu sbieratoriu de terguri, insielatoriu și nemicu mai multu? Cei ce cunoscū și activitatea politica a Dr. R. se voru scărbi de asertiunile Diale. — Dr. R. nu sbiara asupra neci unei natiuni. A-si aperi drepturile natiunei sele, nu însemneza a sberā asupra natiuniloru.

Dr. R. si-a castigatu din contra renumele seu că unu juristu și advocatu escelinte, apoi că unu romanu zelosu și patriotu bunu. Astfelu cunoscū cei ce cunoscū pe Dlu Dr. R. altmintea potu vorbi despre densulu numai acei'a, ce asculta calumniile despre densulu prin urechi de ale lui Midas, sēu la cari nu vorbesce convingerea, ci reutatea și invidi'a.

Atāt'a m'amu tînutu a fi datoriu publiculu și adeverulu. E. M.

Principatele române unite.

Domineca, 15 Octomb. se voru incepe „Școlile gratuite de adulti“ (meseriasi.) În salele academie (Santu-Sav'a.)

Comitetulu sectiunei, incuragiatu de succesulu ce au dobanditu cursurile gratuite pentru adulti, înca dela înfiintarea lor si-au pusu tôte silintiele spre ale adauge și a le completā.

Astfelu, estempu pe lângă divisiunile ce au

stătuțiune, înainte de a procurā intrare liberă artei cu tôte cererile ei în tonu și gustu. Însa cu tóta asta partialitate în modulu de cugetare și exprimerē cultur'a Romana manifesta o legatura interna, a cărei centru erā ide'a politica, și înca mai puțin i lipsesce ei o marca precisa. La acest'a contribuī preponderantia ordinei și servității obiceiuiloru cetățienesci, de care e determinata și precisiunea morala a individulu; asta preponderantia fu completata de dominiunea spiritalu aristocraticu, căci la începutu domnira familiile privilegiate, și după aceea nobletia meritulu, ceea-ce facu că sa se însemne limite anguste vietiei naturale. Conformu unora astfelu de trasuri fundamentale cultur'a și literatur'a în vechi'a Roma erā prin escelintia cetățienesci și proprie urbanității, nobile și de colóre aristocratica; materi'a și formele fura determinate de individualitate a membriloru ei, într cari erā ômeni de stat de prim'a ordine, și în acestea subjectivitatea afla unu spatiu liberu de jocu pentru espressiunea gustulu și convingerei morale. Grecii epoei antice, pentru cari vietia naturala erā o norma comuna, traescu în realismu și objectivitate, personalitatea nu este neci destinsa neci sgomotōsa, lucrarea respira unu entusiasmu profundu și liniscitu, și sta sub o lege literara comuna.

N. Ch. Quintescu.

„Conv. lit.“

existatu până acum, s'a înfiintatu din nou o divisiune superiōra pentru acei cari au urmatu cu stăruintia și au sfersitu cursurile din primavēra trecuta.

Pe lângă acest'a, întro clasa speciala se va esplicā pentru tôte divisiunile, șo cōtēta baniloru nooi și sistemulu metricu.

Invetiatorii voru fi de o camu-data: dd. V. A. Urechia, C. Esarcu, I. Circ'a, G. Eustatiu, membri ai comitetulu; dd. I. C. Maximu, St. Rasiānu, pe lângă cari voru continuā binevoitorulu lor concursu dd. St. Michaelescu, I. Georgescu, Christu Popescu și Al. Racoviceanu.

Comitetulu îndēmna dara din nou pe toti acei'a cari nu sci cāti sēu scrie, precum și pe toti acei'a cari dorescu a invetiā și alte cunoscintie ne-aperatu trebuinciose ori-cārui omu în meseriasi, stapani și ucenici, tineri și betranți, se via a se folosi de școlile acestea, cari le st'au deschise gratis în tôte Duminecile și serbatorile.

Domineca, 15 Octomb. curgatoru, la amēdi, se voru adun'a toti la academia; acolo se voru hotari impartirea divisiuniloru și, după-cum comitetulu are nestramutat'a credintia, se va putē pasi și la întemeierea școleru din celelalte color.

Priesedintele comitetulu:

Grafu Scarlatu Rosetti.

Adunarea Societății „Transilvania“ pentru ajutorulu studentiloru Romani, care din impregiurări neprevēdite nu s'a pututu convocā pentru 1 Octomb. se convocā pentru 22 Octomb. di de Domineca, la un'a ôra după mediā-di, în localulu Liceulu St. Sav'a, care dnu directoru a binevoitu a ni-lu cede pentru acea di.

Priesedintele societății „Transilvania“

A. Papiu Ilarianu.

Varietăți.

* * * „Presse“ și „Fremdenblatt“ spunu, ca Regele Prussiei a invitatu pre Imperatule și pre Archiduci, că în întorcerea lor cātra casa sa se abata pre la Berlinu.

* * * Esti Lapok spunu ca Principele Napoleonu, în scurtu tempu, va face o visita la c. r. curte în Bud'a.

* * * „Pesti Naplo“ deminte scirile respandite, ca regimulu aru avē de cugetu a suspendē metropolia gr. cat. din Blasiu.

* * * După cum se aude ministerulu de justitia reg. ung. au delegatu pre consiliarulu de sectiune Csillag și inspectiōnaze tôte prinorile din Ungaria și Transilvania. Lange densulu se gfla că scriitoru Emiliu Tauffer (clusianu)

* * * Esamenele de statū pentru tehniciii, cari voru sa între în posturi publice, încēta. În loculu lor între pentru specialitatea fabricatoriloru de masine rigoroșe; asemenea se va face mai târdiu și pentru specialitatea chimistiloru. Pre temeulu rigoroșelor capeta rigoroșantii diplome. Detairile în privintia acest'a se potu vedē în respectiv'a ordinațiune ministeriala.

—Cetimu în partea oficiōsa din „Sieb. Blätter“: Nr. 5148 1867.

civ.

Edictu.

Din partea magistratulu cetățienescu și scāt-nale că judecatoria pre bas'a în. emisu a r. ministeriu de justitia ung. dto 7 Sept. 1867 nr. 8352 prin acest'a se publica, cumca D. Dr. Demetriu Racuciu legitimandu-si capacitatea depunendu juramentulu prescriu de advocatu, — va exerciā advocatur'a cu resiedintia oficiōsa în Sabiu și si va deschide cancelaria sea de advocatura din 3 Novembre 1867 în coloin Wiesengasse Nr. 212.

Sabiu 17 Octomb. 1867.

Magistratulu că judecatoria.

* * * (La alegerea de deputatu în Clusiu). Suntemu în stare a impartasi și publiculu nostru, ca loculu vacantu de unu deputatu pentru Clusiu s'a întregitu, alegandu-se Ludovicu Kossuth jun.

* * * În S. Mihaiu (Sz. Mihalytelke) a impuscatu unu proprietaru pre unu purcariu, sub cuventu ca acel'a a fostu opritu acestui'a sa nu mai mâne porci pre mosia proprietarēsa. Bietulu por-

